

Distriktslæge C.M. Schou

Bevaringsværdig mindesten og gravsten

Læge Carl Martinus Schou (28. december 1819-18. marts 1895) var født i Randers. Han tog medicinsk embedseksamen i 1847, hvorefter han var konstitueret stabslæge på briggen ”Ørnen”. I 1853-1854 etablerede han sig som læge i Skive. Han var Skiveegnens eneste praktiserende læge indtil 1868, hvor der kom læge i Vihøj i Salling. Der var nok at lave for en læge! Ud over en stor privat praksis var han i årrække sygekasselæge for Håndværkssvendenes Sygekasse i Skive (til 1867). I 1854 åbnede Skive Bys og Viborg Amts sygehus i Sønderbyen i Skive, og her blev Schou ansat som sygehuslæge. I 1862 blev han udnævnt til distriktslæge (kredslæge) i Salling. Fra 1869 til 1884 var han desuden jernbanelæge. I 1861 valgtes han ind i Skive Byråd, og her sad han til 1873. I 1885 blev han udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Som egnens eneste læge fik han en meget stor praksis rundt på Skiveegnen. Han færdedes rundt vejene i Salling og Fjends dag og nat. Transporten foregik på tidens stive fjedervogne. Dr. Schou havde sin egen doktorstol, som blev spændt fast i remme på vognen, så den kunne bevæge sig og vugge, og her sad dr. Schou og dinglede på de ofte meget dårlige veje i al slags vejr.

Velhavende familier benyttede dr. Schou som huslæge. Overretssagfører C.V. Borch Jacobsen fortæller, at honoraret var 30 kroner om året. Husstanden var på to voksne og otte børn. Dr. Schou kom ofte og så til familien, også selv om der ikke var sygdom. Husbesøgene foregik som regel om morgenen, og var der tid, tog han morgenkaffen med. Var der alvorlig sygdom, kom han adskillige gange om dagen for at se til patienten.

Schou blev ansat som sygehuslæge ved sygehuset i Skive, fra det åbnede i 1854. Udover ham var der kun ansat en diakon og en vågekone. I 1882 var der udover Schou tre diakonisser, en karl, to vågepiger, to piger og en regnskabsfører. Der var kun få patienter, og de, der var, var som regel tvangsindlagte efter epidemiloven. Ifølge sygehusets vedtægt skulle indlagte, der fik opholdet betalt af fattigvæsenet, have udsigt til at blive helbredt. Var sygdommen uhelbredelig, kunne sygehuset nægte at indlægge en patient. En undersøgelse af patienterne på sygehuset i 1882 viser, at patienterne tilhørte den fattigere del af befolkningen. De mere velhavende havde som familien Jacobsen huslæge og blev behandlet hjemme.

Der var stor skepsis i befolkningen overfor sygehuset, der nærmest blev betragtet som et fattigsygehus. Denne holdning ændrede sig først, da et nyt sygehus stod færdigt ved Resenvej i 1888. Schou blev også sygehuslæge her, samtidig med at han fortsat fungerede som praktiserende læge og distriktslæge. Fra 1888 til 1895 voksede antallet af sygedage (det antal dage, patienterne er indlagte) til det tredobbelte, og det er måske en af grundene til, at Schou i 1893 (som 74-årig!) fratrådte som sygehuslæge. Først i 1898 fik sygehuset en fuldtids læge.

C.M. Schou døde af lungebetændelse. C.V. Borch Jacobsen fortæller, at Schou godt vidste, at det bar mod døden. Forinden han døde, gik han sine regnskabsbøger igennem med en af sine sønner, og når de kom til en, der sad dårligt i det, sagde Schou: ”Slå en streg over ham”.

Schou var en afholdt læge. Det kommer til udtryk i en nekrolog i Skive Folkeblad dagen efter hans død: ”Gamle doktor Schou var kendt af alle på egnen, både store og små, og afholdt som få læger. Han var i sjælden grad energisk, opofrende og uegennyttig. Dag efter dag og nat efter nat kunne han køre på sygebesøg på landet, og dog kunne han i de korte mellemrum mellem landturene få tid til at passe sin betydelige praksis i Skive by. Mange vil savne doktor Schou, særlig småfolk. Gennem de 42 år, han har virket på egnen, er han blevet knyttet nøje til egnens befolkning, og mange fattigfolk ved at fortælle om, hvorledes han har været skånsom overfor dem med hensyn til betalingen for ydet lægehjælp, og virkelig trængende gik aldrig forgæves til ham om hjælp.”

Efter hans død samlede venner og tidligere patienter ind til et mindesmærke for ham. Det blev et stort livstræ, der blev sat på hans grav i oktober 1895. Skive Folkeblad fortæller den 17. oktober 1895: "Et monument til distriktslæge Schous gravsted blev i går transporteret fra havnen til Skive Kirkegård. Det er af bornholmsk granit og tildannet som en egestamme, over fire alen høj og vejer noget over 6.000 pund. Det smukke og anselige monument er leveret af "De forenede Granitbrud" på Bornholm. Venner af den afdøde, skattede distriktslæge sætter denne mindesten på hans grav."

Læs mere:

Svend Mortensen: Da Dr. Schou var egnens eneste læge. I: Skiveegnens Jul '89, s. 4-8.

Henrik Teisen og Gert Pedersen: Det første sygehus i Skive. I: Skivebogen 1985, s. 5-10.

Henrik Teisen og Gert Pedersen: Patientklientel på provinsygehus 1882. I: Skivebogen 1985, s. 11-20.

Distriktslæge C.M. Schou ca. 1890.

Skives første sygehus lå ved Søndergade i Sønderbyen. Her var C.M. Schou sygehuslæge fra 1854 til 1888 – i al den tid, sygehuset lå her. Efter sygehusets flytning til Resenvej blev det tidligere sygehus omdannet til lejekaserne. Foto ca. 1920.

+

Distriktslæge
C.M. Schou
Rd. af Dbrg.
født d. 28 Decbr. 1849
død d. 15 Marts 1895
Venner satte ham dette Mindes.